

Foto: archív SND, fotka z inscenácie Sova

KULTÚRA A UMENIE

HISTÓRIA A SPOLOČNOSŤ

SVEDECTVÁ PREŽIVŠÍCH

Autor výstavy: PhDr. Martin Korčok, PhD.

PRIPRAVILO MÚZEUM HOLOKAUSTU V SEREDI

7. 4. – 6. 5., Slovenský inštitút, nám. Republiky 3, Praha 1

Fotografická výstava, ktorá nesie názov *Svedectvá preživších* vznikla počas natáčania filmových dokumentov. Fotografie dopĺňajú emotívne výpovede mužov a žien, ktorí dnes môžu ako poslední povedať, že prežili hrôzy holokaustu. Osobné svedectvá sú spomienkami ľudí, ktorí autorovi vyrozprávali svoj príbeh z tak bolestných a pre súčasnú generáciu už takmer nepredstaviteľných čias.

Autor výstavy **PhDr. Martin Korčok, PhD.** založil združenie Edah, s ktorým natočil 44 filmov s preživšími holokaustu. Okrem toho vydal doplnkové učebné texty k výučbe holokaustu pre študentov stredných škôl a gymnázií a organizoval vzdelávacie semináre pre pedagógov a študentov doma i v zahraničí. Zároveň je autorom viacerých štúdií na tému židovskej problematiky, ktoré vyšli v domácich i zahraničných publikáciách.

Výstava bude prevezená z Terezína, kde bola prezentovaná ako súčasť programu pietneho dňa *Zabudnúť znamená nechať ich znova zomrieť* pri príležitosti pripomenutia si 80. výročia od prvého transportu zo Slovenska, ktorý bol vypravený dňa 25. 3. 1942 z Popradu.

Výstava *Svedectvá preživších* bude v Slovenskom inštitúte sprístupnená **do 6. mája**.

Svedectvá preživších

SCÉNICKÉ UMENIE

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ DIVADLO V PRAHE

10. – 13. 4. o 19:00, Divadlo Kolowrat, Ovocný trh 579/6, Praha 1

Slovenský inštitút uvedie v Divadle Kolowrat štyri inscenácie **Slovenského národného divadla**, ktorých hry vznikli na objednávku, s cieľom na konkrétnych osudoch ukázať, aké je dôležité zaujať v živote zásadné osobné a spoločenské postoje.

Diváci budú mať počas štyroch dní jedinečnú príležitosť vidieť zblízka slovenské herecké osobnosti **Božidara Turzonovová, Gabriela Dzuríková, Richard Autner, Matej Marušin a i.**

Prvý večer bude patriť inscenácii *Sova*. Autorka, česká spisovateľka, dramatička a speváčka Natalie Kocab, upravila hru priamo pre Činohru SND. Príbeh babičky intelektuálky a vnučky, ktorá je slobodnou matkou, je plný stretov na neľahkej ceste k zblíženiu. Inscenácia je príležitosťou pre herečky dvoch vzdialených generácií, pričom v role babičky vystúpi Božidara Turzonovová, ktorá v máji tohto roku oslávi osemdesiat rokov.

Deklarácia závislosti zavedie diváka do roku 1929, keď sa do spoločenského priestoru prediera feminizmus a práve cigarety sa stávajú symbolom ženského hnutia v Spojených štátoch. Verejnosť však netuší, že aj feministický protest môže byť v skutočnosti rafinovaná kampaň tabakového koncernu pre zvýšenie tržieb z predaja cigariet.

Tretou inscenáciou je originálna dokudráma *Milada* o ženskej obeti komunistického režimu päťdesiatych rokov Milade Horákovéj. V priebehu príjemnej rodinnej večere sa odhaľuje dráma ženy, ktorá sa postavila na odpor až dvoma totalitným režimom. Z vonkajšieho sveta do pohody rodinného salónu stále viac preniká drastická realita.

Hostovanie Činohry SND uzavrie unikátna inscenácia *Nepolepšený svätec* o mravnom poslanstve osobnosti slovenského katolíckeho disentu Silvestra Krčméryho, ktorého nedokázali zlomiť ani najbrutálnejšie metódy vtedajšej ŠtB. V strhujúcej inscenácii excelujú predstavitelia najmladšej hereckej generácie Richard Autner a Matej Marušin. **Nad pražským uvedením prevzal osobnú záštitu Dominik kardinál Duka OP.**

Inscenácie spájajú brilantné herecké výkony, ktorými je Slovenské národné divadlo povestné.

**Slovenské
národné
divadlo**

PROGRAM PREDSTAVENÍ:

10. 4., 19:00 – **Sova**

<https://snd.sk/inscenacia/3536/sova>

11. 4., 19:00 – **Deklarácia závislosti**

<https://snd.sk/inscenacia/3496/deklaracia-zavislosti>

12. 4., 19:00 – **Milada**

<https://snd.sk/inscenacia/3494/milada-horakova>

13. 4., 19:00 – **Nepolepšený svätec**

<https://snd.sk/inscenacia/3104/nepolepseny-svatec>

Predpredaj vstupeniek na www.goout.cz

Pripravili: Slovenský inštitút, Divadlo Kolowrat a agentúra Artway.

Mediálnym partnerom hostovania Slovenského národného divadla je scena.cz.

Hlavným mediálnym partnerom Slovenského inštitútu je Český rozhlas.

Sova

Deklarácia závislosti

Milada

Nepolepšený svätec

FILMOVÉ UMENIE

Festival **DNY EVROPSKÉHO FILMU**

6. 4. o 18:45, Kino Světozor, Vodičkova 791, Praha 1

Pôvodne filmová prehliadka sa tento rok transformuje do súťažného festivalu, ktorý divákovi ponúkne kvalitné, výhradne európske filmy.

Slovenskému filmu sa dostalo cti slávnostne otvárať festival. Úvodným filmom bude snímka slovenskej režisérky **Lucie Kašovej** *The Sailor*.

Dokumentárny film *The Sailor* je príbehom morského vlka vyplaveného na breh. Námorník Paul Johnson sa celý život plaví po mori. Žil divoko, pil, miloval a nikdy sa neusadil na pevnine. Teraz má 80 rokov a on ani jeho loď už nemôžu plávať. Kým každý deň vypije liter vodky, premýšľa o živote a smrti. Zdá sa, že cieľom jeho cesty je samota. Je to film o vzťahu medzi slobodou a sebestvom. Režisérka Lucia Kašová v ňom hľadá odpoveď na univerzálnu otázku: Majú splnené sny na konci vždy takú trpkú príchuť?

www.2022.eurofilmfest.cz

film *The Sailor*

Česká premiéra filmu **107 MATEK (CENZORKA)**

14. 4. o 20:30, Kino Světozor, Vodičkova 791, Praha 1

Slovenský dramatický film v ruskom jazyku, ktorý režíroval **Peter Kerekes**, bol uvedený v roku 2021. Balansuje na hrane dokumentu a hraného filmu. Dráma mala svetovú premiéru v septembri 2021 na Benátskom filmovom festivale, odkiaľ si odniesla cenu za najlepší scenár. V októbri 2021 film získal ocenenie *Silver Hugo* v kategórii najlepšia réžia na Medzinárodnom filmovom festivale v Chicagu, rovnako získal hlavnú cenu pre najlepší film na minuloročnom filmovom festivale v nemeckom Cottbuse. Snímka je aj slovenským národným kandidátom na cenu americkej Akadémie filmových umení a vied (*Oscara*) v kategórii najlepší zahraničný celovečerný film.

Dej filmu sa odohráva v skľučujúcom prostredí ženskej väznice v ukrajinskej Odese. Vstupuje do nej Lesja, odsúdená za zabitie svojho manžela. Lesja je tehotná, čaká svoje prvé dieťa. Po príchode na výkon trestu zisťuje, že nie je jedinou, ktorá je v radostnom očakávaní...

www.kinosvetozor.cz

film **107 MATEK (CENZORKA)**

HUDOBNÉ UMENIE

2022 ROK SLOVENSKÉHO HUDOBNÉHO UMENIA

FLAUTA JARI / premiéra Kláry Valentovičovej (hra na klavíri)

19. 4. o 19.30, Barokní refektář dominikánského klášteřa u sv. Jiljí, Jilská 5, Praha 1

Prinášame vám prvé podujatie v rámci Roku slovenského hudobného umenia!

Prvé podujatie je výnimočné tým, že na koncerte vystúpi talentovaná slovenská flautistka **Klára Valentovičová**, ktorá má len dvanásť rokov.

Klára Valentovičová pochádza zo Žiliny. Pod vedením svojho učiteľa Pavla Stillera dosiahla vynikajúce výsledky nielen na rôznych súťažiach umeleckých škôl na Slovensku. Hneď po pražskom koncerte sa zúčastní ďalšej súťaže mladých talentov s medzinárodnou účasťou v Tepliciach. Má veľkú muzikálnosť a predpoklady stať sa suverénnou partnerkou profesionálneho sláčikového súboru Martinů Strings Prague, ktorý ju bude sprevádzať.

Koncert sa koná v rámci komorného cyklu *Hudba bez hraníc* a prináša českú premiéru skladby uznávaného skladateľa Jaroslava Pelikána, napísanej pre zobcovú flautu a sláčikový orchester. Tento krát Kláru Valentovičovú bude sprevádzať sláčikový súbor Martinů Strings Prague, jeden z popredných českých komorných orchestrov, pod vedením Jaroslava Šonského. Pražský koncert je tak plnohodnotnou premiérou v obsadení s orchestrom.

PROGRAM KONCERTU:

Antonio Vivaldi – *Koncert pre dvoje huslí a sláčiky*

J. S. Bach – *Brandenburský koncert G dur*

Jaroslav Pelikán – *Concertino in D pre zobcovú flautu a sláčiky*

W. A. Mozart – *Divertimento D dur*

Koncert organizuje Združenie České kořeny v spolupráci s Dominikánskou kultúrnou platformou Dominikánska 8 a Slovenským inštitútom.

dvanásťročná flautistka Klára Valentovičová

110. výročie narodenia **JOZEFA GABČÍKA** (1912 – 1942), vojaka a účastníka protifašistického odboja

Narodil sa 8. 4. 1912 v obci Poluvsie (dnes mestská časť Rajeckých Teplíc). Zomrel 18. 6. 1942 (zastreliť sa pri prestrelke posledným nábojom), nakoľko v roku 2022 si tiež pripomíname jeho hrdinský čin, keď spolu s Janom Kubišom dňa 27. 5. 1942 vykonali atentát na zastupujúceho ríšskeho protektora Reinharda Heydricha v Prahe-Libni. Hoci počas 2. svetovej vojny už neboli občanmi Československa, predstavovali dvojicu špeciálne vycvičených česko - slovenských výsadcárov, ktorá sa svojím hrdinským činom vzoprela voči spoločnému nepriateľovi, ktorým bolo nacistické Nemecko.

Jozef Gabčík 1912 – 1942

Kostol Cyrila a Metoda,
v ktorom sa skrýval Gabčík

pomník Jozefa Gabčíka
v Žiline

100. výročie narodenia **JÁNA PALÁRIKA** (1822 – 1870), katolíckeho kňaza, dramatika a novinára

Spolu s Jánom Chalupkom a Jonášom Záborským patrí k najvýznamnejším predstaviteľom slovenskej drámy 19. storočia. Venoval sa predovšetkým činnosti literárnej, publicistickej, organizačnej a vzdelávacej. Do povedomia sa dostal ako významný autor divadelných hier. Stal sa jedným zo zakladateľov modernej slovenskej drámy a priekopníkom divadla a divadelníctva na Slovensku. Dodnes sú na repertoári slovenských divadiel jeho hry *Inkognito*, *Drotár* a najmä *Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri občinkoch*.

*Zmierenie alebo
Dobrodružstvo pri občinkoch*,
foto: archív SND

70. výročie narodenia **ZUZANY KRONEROVEJ** (*1952), slovenskej filmovej a divadelnej herečky

Zuzana Kronerová sa narodila v Martine. Vyštudovala Vysokú školu múzických umení v Bratislave a do prvého angažmán sa rozhodla odísť so spolužiakmi do Divadla pre deti a mládež v Trnave, ktoré na seba vzápätí upútalo celoslovenskú pozornosť. S mnohými z nich sa neskôr stretli v bratislavskom divadle Nová scéna. K jej pamätným postavám tu patrí Konstance v inscenácii *Amadeus* po boku Milana Kňažka, či Margot z legendárnej inscenácii *Zákon večnosti*.

Krátko pred rokom 1989 pôsobila jednu sezónu v SND, aby sa vzápätí pridala ku kolegom, ktorí sa podieľali na rehabilitácii Divadla na Korze (neskoršie Divadlo Astorka Korzo '90). Práve tu stvárnila viacero ikonických postáv, ktoré korešpondovali s poetikou novej „Astorky“. Za stvárnenie matky v rovnomennej inscenácii hry českého dramatika (a režiséra) J. A. Pitínského získala prestížne divadelné ocenenie DOSKY. Od deväťdesiatych rokov hrá aj na českých javiskách – prevažne v češtine. Spolupracovala s Národným divadlom, Studiom Ypsilon, Studiom DVA, s Café teatr Černá labuť, Divadlom na Jezerce a i. Aj v súčasnosti hrá v niekoľkých slovenských a najmä českých divadlách. Napríklad v inscenácii Divadla ABC v rámci Městských divadel pražských hrá manželku Willyho Lomana (Miroslav Donutil).

V televízii sa presadila veľmi skoro. Patrí k herečkám, ktoré si získavajú publikum silou svojej osobnosti. Zo svojich začiatkov si najviac cení rozprávku *Vymenená princezná*, kde hrala so svojím otcom Jozefom Kronerom.

V deväťdesiatych rokoch 20. storočia ju objavil český film, v ktorom medzičasom vytvorila mnohé nezameniteľné postavy, napr. v snímkach *Václav*, *Šťěstí*, *Pupendo*, *Venkovský učitel*, *Habermannův mlýn*, *Masaryk*, *Bába z ledu*, *Všetchno nebo nic*, *Krajina ve stínu*, *Zbožňovaný*, *Muž se zaječímá ušima* a iné. Za vytvorenie hlavnej postavy vo filme *Bába z ledu* získala ocenenie Český lev, Cenu českej filmovej kritiky a filmové ocenenie Slnko v sieti. Je rovnako držiteľkou Českého leva za stvárnenie vedľajšej úlohy vo filme *Divoké včely* a ocenenie Slnko v sieti získala aj za najlepší herecký výkon vo vedľajšej úlohe vo filme *Červený kapitán*.

Zuzana Kronerová

film *Bába z ledu*

165. výročie narodenia a 80. výročie úmrtia **TERÉZIE VANSOVEJ**, spisovateľky a významnej ženskej osobnosti slovenských kultúrno-spoločenských dejín

Terézia Zuzana Vansová bola spisovateľka a poetka, predstaviteľka prvej generácie slovenského realizmu. Bojovala za ženské práva, založila a redigovala časopisy pre ženy, bola funkcionárkou ženského spolku Živena, etnografkou a podporovateľkou ochotníckeho divadla. Uznávala česko-slovenskú vzájomnosť, propagovala českú kultúru, najmä diela Boženy Němcovej, ktoré prekladala do slovenčiny.

Ako spisovateľka disponovala veľkým počtom ženských aj mužských pseudoným, napr. Johanka Georgiadesová, Milka S., Milka Žartovnická, Nemophila, Neznáma veličina, P. Kronikár, P. Rokytovský, Reseda, Tereza Vansová-Medvecká či Terézka M. Bola priekopníčkou ženského románu na Slovensku. *Sirota Podhradských* (1889) bol prvý román napísaný ženou – spisovateľkou. V tvorbe sa odrážali jej politické, spoločenské a osobné záujmy. Čitateľov a čitateľky sa snažila zaujať pikantnými až bulvárnymi témami, v dielach zobrazovala vtedajšiu spoločnosť, módu, bývanie. Bola tiež autorkou divadelných hier. V roku 1927 získala štátnu cenu za román *Kliatba*.

Od roku 1967 sa organizuje celoslovenský festival umeleckého prednesu nesúci jej meno a odkaz – Vansovej Lomnička.

-Im-

Terézia Vansova

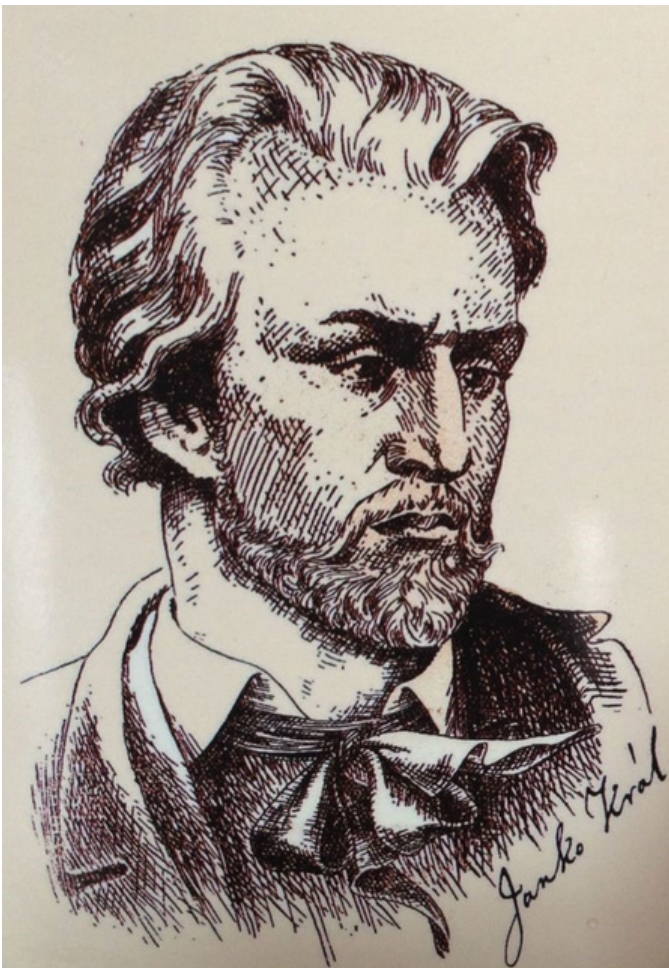

200. výročie narodenia **JANKA KRÁĽA**, najrevolučnejšieho básnika slovenskej romantiky

Tento „sivokriely sokol“, ako sa básnik sebareflexívne vyjadril vo svojej romantickej dume, sa narodil v roku 1822 v Liptovskom Mikuláši, avšak ako mnohí z radov slovenského študentstva sa v predrevolučnom období pripojil na Katedre reči a literatúry československej v Bratislave k štúrovskej generácii. Po nútenom odchode Štúra z katedry sa v roku 1844 vrátil na rodný Liptov, aby tu s ďalšími priateľmi založil *Tatrín*, prvý celonárodný kultúrny spolok Slovákov. V období revolučnej jari roku 1848 osobne vyzýval ľudové vrstvy hontianskej župy, aby sa pridali k povstaniu proti uhorskej šľachte. Revolučný duch ho až do smrti v roku 1876 neopustil.

Spoločenskou angažovanosťou sa však historické poslanie tohto básnika nevyčerpalo. Kráľ po sebe zanechal mohutné dielo výnimočné žánrovou i tematickou pestrosťou. Revolučnosť jeho tvorby vykazuje nielen známky individualistického titanizmu, ale predstavuje tiež byronovský typ mesianistického hrdinu. Mnoho z jeho básní (napr. *Orol vták*, *Jarná pieseň*, *Duma bratislavská* či balada *Zakliata panna vo Váhu* a *Divný Janko*) sa opakovane objavuje v školských učebniciach. A prečo je odkaz Janka Kráľa aj dnes, 200 rokov od jeho narodenia, stále živý a aktuálny aj pre čitateľov súčasnosti? Dôvod je celkom prostý. Básnik totiž tematizoval nadčasové hodnoty slobody a neochvejnej odvahy vzoprieť sa nespravodlivému útlaku moci.

-mg-

Janko Kráľ

Adrián Demoč / Pražská jar

Slovenský inštitút prvýkrát v histórii spolupracuje so svetoznáмым medzinárodným hudobným festivalom PRAŽSKÉ JARO.

Dňa 28. 5. 2022 sa v rámci medzinárodného koncertu, ktorý je zameraný na prezentáciu krátkych skladieb súčasných skladateľov, uskutoční svetová premiéra skladby slovenského skladateľa **Adriána Demoča** *Súzvuk a chvenie* v interpretácii Klangforum Wien (dirigent Bas Wiegiers) za osobnej účasti skladateľa.

Koncert je príspevkom Slovenského inštitútu k Roku slovenského hudobného umenia.

Koncert Virtuosos V4+

Koncert, na ktorom vystúpia mladí hudobní umelci krajín V4 sa uskutoční v utorok 10. mája 2022 v Atriu na Žižkove. Predstaví sa tiež slovenský huslista **Teo Gertler**.

Koncert je príspevkom Slovenského inštitútu k Roku slovenského hudobného umenia.

Výstava Nature Future

Fotografický projekt iniciovaný českým zastúpením Združenia európskych kultúrnych inštitútov (EUNIC) predstaví mladých fotografov z krajín EU a ich pohľad na ekologické otázky. Slovensko na tomto výstavnom projekte bude reprezentovať **Leontína Berková**. Vernisáž exteriérovej výstavy na Kampe sa symbolicky uskutoční 9. 5. na Deň Európy.

Z tvorby Leontíny Berkovej

Hlavným mediálnym partnerom Slovenského inštitútu je Český rozhlas.

Zmena programu vyhradená.

Slovenský inštitút, nám. Republiky 1037/3, 110 00 Praha 1 | +420
224 948 135 si.prague@mzv.sk | www.slovenskyinstitut.cz

